

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Ἡ Μοῦσα τοῦ οὐρανοῦ.

Α'.

Ἥμην ἐγὼ δεκαεπταέτης. Ἐκείνη ἐκαλεῖτο Οὐρανία.

Ἦτο ἴσως ἡ Οὐρανία ξανθὴ νεανίς κυανόφθαλμος, ὄνειρον ἑαρινόν, ἄθωα ἀλλὰ περιέργος θυγάτηρ τῆς Εὐας; Ὅχι· ἦτο ἀπλούστατα, ὅτι ἦτο πάλαι, μία τῶν ἐννέα Μουσῶν, ἡ ἐφορεύουσα ἐπὶ τῆς Ἀστρονομίας, ἧς τὸ οὐράνιον βλέμμα ἐμψυχώνει καὶ διευθύνει τὸν χορὸν τῶν οὐρανίων σωμάτων· ἦτο τὸ ἀγγελικὸν ἰδεῶδες, τὸ ἐπιπλανώμενον ὑπεράνω τῶν γηίνων βαρυτήτων. Δὲν εἶχεν οὔτε τὴν διεγερτικὴν σάρκα, οὐδὲ τὴν καρδίαν, ἧς οἱ παλμοὶ συγκοινωνοῦσιν ἐξ ἀποστάσεως, οὐδὲ τὴν χλιαρὰν θερμότητα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς· ἀλλ' ὅμως ὑφίστατο εἰς κόσμον τιὰ ἰδανικόν, ὑπέρτερον καὶ ἀείποτε ἄγνόν, καὶ ἦτο μῶλα ταῦτα ἀρκούντως ἀνθρωπίνη τό τε ὄνομα καὶ τὸ σχῆμα ὅπως ἐμποίησεν εἰς τὴν ψυχὴν ἐρήβου ἐντύπωσιν ζωηράν καὶ βαθεῖαν, ὅπως γεννήσῃ ἐν αὐτῇ αἴσθημα ἀόριστον, ἀνεξήγητον, θαυμασμοῦ καὶ σχεδὸν ἔρωτος.

Ὁ νέος οὗ ἡ χεὶρ εἰσέτι δὲν ἔθιξε τὸν θεῖον καρπὸν τοῦ δένδρου τοῦ Παραδείσου, οὐ τὰ χεῖλη μένουσιν ἀμαθῆ, οὐ ἡ καρδία εἰσέτι δὲν ἐλάλησεν, οὐ αἱ αἰσθήσεις ἐξεγείρονται ἐν τῇ ἀορισταίᾳ νέων πόθων, προαισθάνεται κατὰ τὰς ὥρας τῆς μονώσεως καὶ κατ' αὐτάς προσέτι τὰς ὥρας τῆς διανοητικῆς ἐργασίας δι' ἧς ἡ σύγχρονος ἀγωγή ἐπιβαρύνει τὸν ἐγκέφαλόν του, τὴν λατρείαν, εἰς ἣν μέλλει μετὰ μικρὸν ν' ἀφιερῶθῃ καὶ προσωποποιεῖ ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ διαφόρους τύπους τὸ θελκτικὸν ὃν τὸ κυμαινόμενον ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ τῶν ὀνείρων του. Θέλει, ἐπιθυμεῖ νὰ φθάσῃ τὸ ἄγνωστον αὐτὸ ὄν, ἀλλὰ δὲν τολμᾷ ἀκόμη καὶ ἴσως οὐδέποτε ἤθελε τολμήσει ἐν τῇ ἀγνότητι τοῦ θαυμασμοῦ του, ἂν πρόκλησιν τις ἐπιβοηθητικὴ δὲν ἤρχετο πρὸς ἐπικουρίαν του. Ἀφοῦ ἡ Χλόη εἶνε ἄπειρος, πρέπει ἡ ἀδιάκριτος καὶ περιέργος Λυκαίνιον νὰ ἀναλάβῃ ὅπως μύσῃ τὸν Δάφνιν.

Καὶ ὅτι καλεῖ πρὸς ἡμᾶς περὶ γοητείας τινὸς ἀγνώστου εἰσέτι δύναται νὰ μᾶς θέλξῃ, νὰ μᾶς ἐκπλήξῃ, νὰ μᾶς σαγηνεύσῃ. Ψυχρά τις εἰκὼν κεχαραγμένη παριστῶσα ἄγνόν ὡσεὶδὲς πρόσωπον, ζωγραφία τις ἔστω καὶ ἀρχαία, ἔργον τι γλυπτικῆς — πρὸ πάντων τῆς γλυπτικῆς — ἐξεγείρει κινήσιν νέαν εἰς τὴν καρδίαν μᾶς, τὸ αἶμα ἐκχέεται ὀρμητικῶς ἢ σταματᾷ, ἡ ἰδέα διέρχεται ὡς ἀστραπὴ διὰ τοῦ ἐρυθρίων-

τος μετώπου· μᾶς καὶ διαμένει μετέωρος ἐν τῷ ὄνειροπολοῦντι ἡμῶν πνεύματι. Αὕτη εἶναι ἡ ἑναρχίς τῶν πόθων, ἡ ἑναρχίς τῆς ζωῆς, ἡ ἡὼς ὠραίας θερινῆς ἡμέρας προαγγέλλουσα τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου.

Ὁ πρῶτός μου ἔρωσ, τὸ νεανικὸν μου πάθος εἶχεν, οὐχὶ βεβαίως ὡς ἀντικείμενον, ἀλλ' ὡς ἀφορμὴν . . . ἐν ἐκκρεμέσ. Εἶνε πολὺ ἀλλόκοτον αὐτό, ἀλλ' εἶνε ἀληθές. Ὑπολογισμοὶ λίαν ἀνούσιοι μὲ ἀπησχόλουν καθ' ἐκάστην ἀπὸ τῆς δευτέρας μέχρι τῆς τετάρτης μετὰ μεσημβρίας ὥρας· ἐπρόκειτο περὶ διορθώσεως παρατηρήσεων ἐπὶ ἀστέρων ἢ πλανητῶν γενομένων κατὰ τὴν προηγουμένην νύκτα διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐκπτώσεων προερχομένων ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς διαθλάσεως, ἧτις πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ βαρομέτρου καὶ ἐκ τῆς θερμοκρασίας. Οἱ τοιοῦτοι ὑπολογισμοὶ εἶνε ἀπλοὶ ὅσον καὶ πληκτικοί· τοὺς κάμνει τις μηχανικῶς διὰ μέσου προητοιμασμένων πινακῶν περὶ παντὸς ἄλλου ἐνταυτῷ σκεπτόμενος.

Ὁ κλεινὸς Λε Βερριέ ἦτο τότε διεθυντῆς τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τῶν Παρισίων. Καίπερ μὴ ὦν ποσῶς καλλιτέχνης αὐτός, ἐκέκμητο ἐν τούτοις ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του ἐκκρεμὲς ὠρολόγιον ἐξ ἐπιχρῦσου χαλκοῦ, ὠραισιότατον ῥυθμοῦ, χρονολογούμενον ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς Αὐτοκρατορίας, προῖον τῆς σμίλης τοῦ Πραδέ. Ἡ βᾶσις τοῦ ἐκκρεμοῦς αὐτοῦ παρίστα ἐν ἀναγλύφῳ τὴν γένεσιν τῆς Ἀστρονομίας εἰς τὰ πεδία τῆς Αἰγύπτου. Οὐράνιος σφαῖρα ὀλόκληρος ἐκ μετάλλου, περιζώνυμην ὑπὸ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου καὶ ὑποβασταζομένη ὑπὸ σφιγγῶν ἔκειτο ἄνωθεν τῆς πλακῆς, θεότητες δὲ αἰγυπτιακαὶ ἐκόσμουν τὰς πλευράς. Ἀλλὰ τὸ κάλλος τοῦ καλλιτεχνήματος συνίστατο κυρίως εἰς ἐξάσιον ἀγαλμάτιον τῆς Οὐρανίας, εὐγενές, χαρίεν, μεγαλοπρεπὲς οὕτως εἰπεῖν. Ἡ ἐπουράνιος Μοῦσα ἴστατο ὀρθία· μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐμέτρει διὰ διαθήτου τὰς μοίρας τῆς ἐνάστρου σφαιρας, ἡ δὲ ἀριστερὰ τῆς καταπίπτουσα ἐβάσταζε μικρὸν ἀστρονομικὸν τηλεσκόπιον. Θαυμασία τὴν περιβολὴν ἔβλεπεν ἀκίνητος πρὸς τὰ ὕψη ἐν στάσει εὐγενεῖ καὶ πλήρει μεγαλείου. Οὐδέποτε εἶχον ἰδεῖν μορφήν ὠραιότεραν τῆς ἰδικῆς τῆς. Φωτιζομένη κατὰ μέτωπον ἡ ἀγνή αὕτη μορφή ἐφαίνετο σοβαρὰ καὶ αὐστηρά. Ἄν τὸ φῶς προήρχετο ἐκ τοῦ πλαγίου, ἡ μορφή καθίστατο μᾶλλον σκεπτικὴ. Ἄλλ' ἂν τὸ φῶς κατέπιπτεν ἄνωθεν καὶ πλαγίως, ἡ εὐφρόσυνος μορ-

φή ἐφωτίζετο ὑπὸ μυστηριώδους μειδιήματος, τὸ βλέμμα της καθίστατο σχεδὸν θωπευτικὸν καὶ τὴν ἀβρὰν γαλήνην της διεδέχετο ἔκφρασις ποιᾶς τινος χαρᾶς, εὐθυμίας, εὐδαιμονίας, ἧς ἡ θεὰ ἦτο εὐχάριστος. Ἦτο οἰανεὶ ἐνδόμυχον ἄσμα, ποιητικὴ μελωδία. Αἱ μεταλλαγαὶ αὐτῆς τῆς ἐκφράσεως ἐζωογόουν ἀληθῶς τὸ ἄγαλμα. Μοῦσα καὶ θεὰ ἡ Οὐρανία ἦτο ὠραία, ἦτο θελκτικὴ, ἦτο ἐξαισία.

Ὅσάκις προσεκαλούμην παρὰ τοῦ ἐξόχου μαθηματικοῦ, δὲν μοι ἐνεποίει ἐντύπωσιν ἡ ἰδέα τῆς παγκοσμίου αὐτοῦ φήμης. Ἐλησμόνουν τοὺς λογαριθμούς καὶ αὐτὴν τὴν ἀθάνατον ἀνακάλυψιν τοῦ πλανήτου Προσειδῶνος καὶ ὑφιστάμην μόνον τὸ γόητρον τοῦ καλλιτεχνήματος τοῦ Πραδιέ. Τὸ περικαλλές σῶμα τὸ θαυμασίως ἐξεργασμένον ὑπὸ τὴν ἀρχαιοπρεπῆ αὐτοῦ ἀμφίεσιν, ἡ χάριεσσα τοῦ τραχήλου πρόσφουςις, ἡ ἐκφραστικὴ μορφή προσεῖλκυον τὸ βλέμμα μου καὶ ἐδέσμευον τὸν λογισμόν μου. Πολλᾶκις, ὅτε κατὰ τὴν τετάρτην ὥραν ἀπηρχόμην ἐκ τοῦ γραφείου ἐπανακάμπτοντες εἰς Παρίσιους, ἐβλεπον κρυφίως διὰ τῆς ἡμικλειστοῦ θύρας ἀν᾿ἔλειπεν ὁ διευθυντής. Ἡ Δευτέρα καὶ ἡ Τετάρτη ἦσαν αἱ εὐνοϊκώτεραι ἡμέραι, ἡ πρώτη ἐνεκα τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἰνστιτούτου, ἐξ ὧν οὐδέποτε ἔλειπεν, ἡ δευτέρα δὲ ἐνεκα τῶν συνεδριάσεων τοῦ γραφείου τῶν Μηχῶν ἃς ἀπέφευγε μετ' ἄκρας περιφρονησεως καὶ ἐνεκα τῶν ὁποίων ἀπουσίαζε καὶ ἐκ τοῦ Ἀστεροσκοπείου ἐπίτηδες ὅπως ἐπιδείξῃ ἔτι μᾶλλον τὴν περιφρόνησίν του.

Τότε ἐτοποθετούμην ἀντικρὺ τῆς προσφιλοῦς μου Οὐρανίας, τὴν παρεθέρουν ἐν ἀνέσει, ἐβλεπον ἐκστατικὸς τὴν σωματικὴν καλλονὴν της, καὶ ἀπηρχόμην μᾶλλον νῦν χαριστήμενος ἀλλ' οὐχὶ καὶ μᾶλλον εὐτυχῆς. Μὲ κατέθελγεν ἀλλὰ καὶ μὲ ἐλύπει, διότι τὴν ἀπέζητουν.

Ἐσπέραν τινά — τὴν ἐσπέραν καθ' ἣν ἀνεκάλυψα τὴν μεταβολὴν τῆς φυσιογνωμίας της ἀναλόγως πρὸς τὸν φωτισμόν — εὔρον τὴν θύραν τοῦ σπουδαστηρίου ἐντελῶς ἀνοικτὴν, λυχνία δὲ τις ἀποτεθειμένη ἐπὶ τῆς ἐστίας ἐφώτιζε τὴν Μοῦσαν ἐν μιᾷ τῶν μᾶλλον γοητευτικῶν αὐτῆς ὄψεων. Τὸ φῶς ἐκ τοῦ πλαγίου πίπτον ἐθώπευεν ἡρέμα τὸ μέτωπον, τὰς παρειάς, τὰ χεῖλη καὶ τὸν λαιμόν. Ἡ ἐκφρασις ἦτο θαυμασία. Ἐπλησίασα καὶ τὴν θεώρησα ἀκίνητος κατ' ἀρχάς. Εἶτα μοι ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ τοποθετήσω ἀλλαχού τὴν λυχνίαν ὥστε νὰ πίπτῃ τὸ φῶς ἐπὶ τῶν ὤμων, τῶν βραχιόνων, τοῦ τραχήλου καὶ τῆς κόμης. Τὸ ἄγαλμα ἐφαίνετο ζῶν, σκεπτόμενον, ἀφυπνιζόμενον, καὶ μειδιῶν εἰσέτι. Ἀλλόκοτος ἐντύπωσις, αἰσθημα παραδοξόν μὲ κατέλαβεν, ἤμην πράγματι ἐρωτευμένος ἀπὸ θαυμαστοῦ ἐγινόμεν ἐρωτῶλῆπτος. Λίαν θὰ ἐξε-

πληττόμην τότε ἂν τις ἤθελε μὲ διαβεβαιώσει ὅτι δὲν ἦτο ἐκεῖνος ἀληθῆς ἔρως καὶ ὅτι ὁ πλατωνισμὸς αὐτὸς ἦτο παιδικὸν ὄνειρον. Ὁ διευθυντῆς ἐφθασεν ἐν τῷ μεταξύ καὶ δὲν ἐφάνη τόσον πολὺ ἐκπλαγείς ὅσον ἐγὼ ἐφοβούμην διὰ τὴν παρουσίαν μου, καθότι συχνάκις διηρχόμεθα διὰ τοῦ σπουδαστηρίου ἐκεῖνου μεταβαίνοντες εἰς τὰς αἰθούσας τῶν τηλεσκοπίων. Ἄλλ' ὅτε ἀπέθετον τὴν λυχνίαν ἐπὶ τῆς ἐστίας: «Καθυστέρησε εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ Διὸς» μοι εἶπεν. Ἐνῶ δὲ ἐξηρχόμην: «Μῆπως εἶσαι ποιητής;» προσέθηκε μετ' ἄκρας περιφρονησεως, σύρων μακρῶς τὴν προτελευταίαν συλλαβὴν, ὡς νὰ ἔλεγε ποιηγητής.

Ἡδυνάμην ν' ἀντιτάξω αὐτῷ τὰ παραδείγματα τοῦ Κεπλέρου, τοῦ Γαλιλαίου, τοῦ Δαλαμβέρτου, τῶν δύο Ἐρσχέλων καὶ ἄλλων ἐνδόξων σοφῶν, οἵτινες ὑπῆρξαν ποιηταὶ καὶ ἐνταυτῷ ἀστρονόμοι. Ἡδυνάμην νὰ ὑπενθυμισῶ αὐτῷ τὸν πρῶτον διευθυντὴν αὐτοῦ ἐκεῖνου τοῦ Ἀστεροσκοπείου, Ἰωάννην Δομινίκον Κασσίνην τὸν ἐξυμνήσαντα τὴν Οὐρανίαν διὰ λατινικῶν, ἰταλικῶν καὶ γερμανικῶν στίχων. Ἄλλ' οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἀστεροσκοπείου δὲν συνείθιζον ν' ἀπαντῶσιν ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει πρὸς τὸν διευθυντὴν, ὅστις ἦτο ἄμα καὶ γερουσιαστής. Οἱ γερουσιασταὶ ἦσαν τότε ἐπίσημα ὑποκείμενα καὶ ὁ διευθυντής τοῦ Ἀστεροσκοπείου ἦτο τότε ἰσόβιος. Ἄλλως τε ἀναντιρρήτως ὁ μέγας ἡμῶν γεωμέτρης θὰ παρήτειρε τὸ θαυμαστότατον τῶν πονημάτων τοῦ Δάντου, τοῦ Ἀριόστου, ἡ τοῦ Οὐγκῶ μετὰ τῆς αὐτῆς ἐσχάτης περιφρονησεως μεθ' ἧς κύων τῆς Νέας Γῆς θὰ ἐβλεπε ποτήριον πλήρες οἴνου φερόμενον εἰς τὸ στόμα του. Ἐπειτα ἀδιαφιλονικητῶς εἶχον ἄδικον.

Πῶς μὲ κατεδίωκεν ἡ θελκτικὴ ἐκεῖνη μορφή τῆς Οὐρανίας μεθ' ὅλων τῶν ἐπαγωγῶν ἐκφράσεων τῆς φυσιογνωμίας της! Ἦτο τόσον ἐπιχαρὶ τὸ μειδιάμα της! Καὶ οἱ ὀρειχάλκινοι ὀφθαλμοὶ της εἶχον ἐνίοτε ἀληθῆς βλέμμα. Μόνον τοῦ λόγου ἐστερεῖτο. Ἄλλὰ τὴν ἐπομένην νύκτα, εὐθὺς ὡς ἐκοιμήθην, ἐπανεῖδον ἐνώπιόν μου τὴν ἐξαισίον θεὰν καὶ τὴν φορὰν ταύτην μοι ἐλάλησεν.

Ἔ! ἦτο τῷ ὄντι ζῶσα... Πόσον ὠραῖον ἦτο τὸ στόμα της, πῶς θὰ ἦσπαζόμην τὰ χεῖλη της εἰς ἕκαστον λόγον!... «Ἐλθέ, μοι εἶπεν, ἐλθέ εἰς τὸν οὐρανόν, ἐκεῖ ἐπάνω, μακρὰν τῆς Γῆς θὰ ἴστασαι ἀνώτερον τοῦ ταπεινοῦ αὐτοῦ κόσμου, θὰ ἴδῃς τὸ ἄπειρον σύμπαν ἐν τῷ μεγάλῳ αὐτοῦ. Ἰδοὺ!... κύτταζε!»

Β'.

Τότε εἶδον τὴν Γῆν βυθιζομένην εἰς τὰ ἀχανῆ βάθη τοῦ ἀπείρου· οἱ θόλοι τοῦ Ἀστεροσκοπείου, οἱ πεφωταγωγημένοι Παρίσιοι κατήρχοντο ἐν τάχει. Καίτοι ἤμην ἀκίνητος ἠσθάνθη

οὐχ ἦττον ἐντύπωσιν ἀνάλογον πρὸς ἐκείνην ἢν ὑφίσταται ὁ ἐν ἀεροπόρῳ σφαίρα εὐρισκόμενος ὅτε ἀνυψούμενος πρὸς τὰ ὕψη βλέπει τὴν Γῆν κατερχομένην. Ἀνηρχόμεν, ἀνηρχόμεν διαρκῶς, παραφερόμενος ὑπὸ μαγικῆς φορας πρὸς τὸ ἀπρόσιτον ζηνίθ. Ἡ Οὐρανία εὐρίσκετο πλησίον μου ὀλίγον τι ὑψηλότερον ἐμοῦ βλέπουσά με μετὰ γλυκύτητος καὶ δεικνύουσά μοι τὰ κάτω βασιλεία. Ἡ ἡμέρα εἶχεν ἤδη ἐπανέλθει.

Ἀνεγνώρισα τὴν Γαλλίαν, τὸν Ρῆνον, τὴν Γερμανίαν, τὴν Αὐστρίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Μεσόγειον, τὴν Ἰσπανίαν, τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, τὴν Μάγχην, τὴν Ἀγγλίαν. Πλὴν πᾶσα αὕτη ἡ μικροσκοπικὴ γεωγραφία ἐσμικρύνετο τάχιστα. Μετ' ὀλίγον ἡ γῆνιη σφαῖρα ἐσμικρύνθη περιορισθεῖσα εἰς τὰς διαστάσεις τῆς Σελήνης οἷα φαίνεται κατὰ τὸ τελευταῖον αὐτῆς τέταρτον, κατόπιν δὲ εἰς τὰς διαστάσεις μικρᾶς πανσελήνου.

«— Ἰδοῦ, μοι εἶπεν, ἡ περίφημος αὐτὴ γῆνιη σφαῖρα ἐφ' ἧς συνταράσσονται τόσα παθη, ἡ περικλείουσα ἐντὸς τοῦ στενοῦ κύκλου τῆς τὴν σκέψιν τοσοῦτων ἑκατομμυρίων ὄντων, ὧν ἡ ὄρασις δὲν ἐξικνεῖται πέραν αὐτῆς. Κῦτταξε πόσον ἅπαν τὸ φαινομενικὸν μεγαλεῖόν τῆς ἐλαττοῦται καθ' ὅσον ὁ ὀρίζων ἡμῶν εὐρύνεται. Δὲν διακρίνομεν πλέον τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας. Ἰδοῦ ὁ Καναδάς καὶ ἡ Βόρειος Ἀμερική. Πόσον μικροσκοπικὰ εἶναι πάντα ταῦτα!

Διερχόμενος ἐγγύθεν τῆς Σελήνης παρετήρησα τὰς ὀρεινὰς τοποθεσίας τοῦ ἡμετέρου δορυφόρου, τὰς ἀκρωρεῖας ἀκτινοβολούσας ἐκ τοῦ φωτός, τὰς βαθεῖας κοιλάδας σκιερὰς καὶ ἐπόθουν νὰ σταματήσω ὅπως ἐξετάσω ἐγγύτερον τὴν γείτονα αὐτὴν χώραν ἄλλ' ἀπαξιοῦσα νὰ ρίψῃ ἔστω καὶ ἐν βλέμμα ἡ Οὐρανία μὲ παρέσυρε διὰ ταχείας πτήσεως εἰς τὰς ἀστρώας χώρας.

Ἐξηκολουθοῦμεν ν' ἀνερχόμεθα, Ἡ Γῆ ἐσμικρύνετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καθόσον ἀπεμακρυνόμεθα αὐτῆς καὶ κατήντησε νὰ φαίνεται ἀπλοῦς ἀστὴρ λάμπων ἐκ τοῦ ἡλιακοῦ φωτισμοῦ εἰς τὸ ἀχνῆς καὶ ζοφερὸν ἄπειρον. Εἶχομεν στραφῆ πρὸς τὸν Ἥλιον τὸν ἀστράπτοντα

ἐν τῷ διαστήματι χωρὶς νὰ φωτίξῃ αὐτό, ἐβλέπομεν δὲ ταυτοχρόνως μετ' αὐτοῦ τοὺς ἀστέρας καὶ τοὺς πλανήτας, οὓς τὸ φῶς του δὲν ἐπεσείαζε πλέον καθότι δὲν ἐφώτιζε τὸν ἀόρατον αἰθέρα. Ἡ ἀγγελικὴ θεὰ μοι ἔδειξε τὸν Ἑρμῆν πλησίον τοῦ Ἥλιου κείμενον καὶ τὴν Ἀφροδίτην λάμπουσαν εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος, τὴν Γῆν ἴσην πρὸς τὴν Ἀφροδίτην ὡς πρὸς τὴν θεάν καὶ τὴν λάμπειν, τὸν Ἄρην οὐτινος ἀνεγνώρισα τὰς μεσογείους θαλάσσας καὶ τὰς διώρυγας, τὸν Δία μετὰ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ τεραστίων Σεληνῶν, τὸν Κρόνον, τὸν Οὐρανόν. Πάντες αὐτοὶ οἱ κόσμοι, μοι εἶπε, συγκρατοῦνται εἰς τὸ κενὸν διὰ τῆς ἐλξεως τοῦ Ἥλιου, πέριξ τοῦ ὁποῦ περιφέρονται μετὰ ταχύτητος. Εἶνε χορὸς ἐναρμόνιος φερόμενος περὶ τὸ κέντρον. Ἡ Γῆ δὲν εἶνε εἰμὴ πλωτὴ νῆσος, χωρίδιον μικρὸν τῆς μεγάλης ἡλιακῆς πατρίδος καὶ αὐτὸ τὸ ἡλιακὸν κράτος ἄλλο τι δὲν εἶνε εἰμὴ ἐπαρχία ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀπείρου τῶν ἀστέρων.

Καὶ ἀνηρχόμεθα ὀλονέν ὁ Ἥλιος καὶ τὸ σύστημά του ἀπεμακρύνοντο ταχέως ἡ Γῆ δὲν ἐφαίνετο πλέον εἰμὴ ὡς στιγμή· καὶ αὐτὸς ὁ Ζεὺς, ὁ τόσον κολοσσαῖος κόσμος ἐφάνη ἐλαττωθεὶς ὅσον ὁ Ἄρης καὶ ἡ Ἀφροδίτη μέχρι σημείου μικροσκοπικοῦ μόλις μείζονος ἀπὸ τοῦ τῆς Γῆς.

Διήλθομεν ἀντικρῦ τοῦ Κρόνου περιεζωσμένου ὑπὸ τῶν γιγαντιαίων αὐτοῦ δακτυλίων, οὗ ἡ μαρτυρία μόνη θὰ ἤρκει ὅπως ἀποδείξῃ τὴν ἄπειρον καὶ ἀνείκαστον ποικιλίαν τὴν ἐπικρατοῦσαν εἰς τὸ σύμπαν, τοῦ Κρόνου ἀποτελοῦντος αὐτοῦ καθ' ἑαυτὸν ἀληθὲς σύστημα μετὰ τῶν δακτυλίων του τῶν σχηματισθέντων ἐξ ἀτόμων παρασυρθέντων ἐν τῇ σκοτοδινιώδη αὐτοῦ περιστροφῇ, καὶ μετὰ τῶν ὀκτῶ δορυφόρων του, οἵτινες τὸν συνοδεύουσιν ὡς οὐράνιος ἀκλουθία!

Καθόσον ἀνηρχόμεθα, τὸ μέγεθος τοῦ ἡλίου μας ἠλαττοῦτο. Μετ' ὀλίγον κατῆλθεν εἰς τὴν τάξιν τῶν κοινῶν ἀστέρων, ἔπειτα ἀπώλεσε παν μεγαλεῖον, πᾶσαν ὑπεροχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐναστρου πληθυσμοῦ καὶ ἐγένετο ἀστὴρ μόλις ὀλίγον τι φωτεινότερος τῶν ἄλλων.

[Μετάφρασις X.]

"Ἐπειτα συνέχεια

